

อุดมการณ์เยาวชนไทย

สู่โมซาฟ ในอิสราเอล

รศ. สุทธิพงศ์ พรหมไพจิตร*

การสร้างอุดมการณ์ให้แก่พลเมืองให้เกิดความรักถิ่นฐาน เกิดความรักชุมชนและมีความสนใจในการพัฒนาท้องถิ่นของตัวเอง ดูเหมือนจะเป็นความต้องการที่สำคัญทางสังคมในการสร้างคุณภาพของเยาวชนไทยในปัจจุบัน การสร้างอุดมการณ์เหล่านี้ ไม่เพียงแต่การหล่อหลอมจิตสำนึกในตัวบุคคลเท่านั้น แต่นำจะมีความเชื่อมโยงไปสู่ระบบของสังคมที่มีการรองรับทุกขั้นตอน จนในที่สุดเป็นการสร้างค่านิยมใหม่ให้เขาเหล่านั้นได้ตระหนักถึงข้อเท็จจริง และยอมรับความเป็นจริงในสังคมไทยมากที่สุด และเกิดช่องทาง

แห่งความคิดว่า เขาจะอนุรักษ์และคุ้มครองชุมชนเขาอย่างไร

แนวคิดของอุดมการณ์เยาวชนไทย - สู่โมซาฟในอิสราเอล เกิดจากที่ผู้เขียนได้มีโอกาสพบกับพลเอกพิจิตร กุลละวณิชช์ รองผู้บัญชาการทหารสูงสุด (ตำแหน่งในขณะนั้น) พร้อมด้วยคณะนายทหารจากประเทศไทย ประมาณ ๑๐ นาย เช่น พ.อ.อำนาจ สังข์อุ่ม ได้ไปเยือนประเทศอิสราเอลเมื่อปลายเดือนตุลาคม ๒๕๓๒ ที่โรงแรมแคลตัน ในเมืองเทลอาวีฟ ริมฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ประเทศอิสราเอลและผู้เขียนได้ติดตามคณะของพลเอกพิจิตร กุลละวณิชช์ ไปเยี่ยมชมคณะนายทหารที่เรียนวิชาการพัฒนาชุมชนที่สถาบัน “รีโอไวท” ในทางตอนใต้ของประเทศอิสราเอล รวมทั้งการไปเยี่ยมเยาวชนไทยที่ทำงานอยู่ในโมซาฟ “ทีโมริม” และโมซาฟ “อิสราฟาร์ม” และได้ทราบเรื่องราวของความเป็นมาของเยาวชนไทยเหล่านี้

แนวความคิดที่จะเสริมสร้างเยาวชนที่สำเร็จจากวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะทางเกษตรกรรมนั้น น่าจะไม่เพียงพอต่อการสร้างอุดมการณ์หรือปลูกฝังให้เกิดความสำนึกในการพัฒนาอาชีพ เพราะช่วงที่เรียนในสถาบันการศึกษา นักเรียนเหล่านั้นต้องอยู่ภายใต้กรอบและบรรยากาศของการเรียนในระบบโรงเรียน การผลักดันให้บัณฑิตเหล่านี้เกิดการเรียนรู้จริง โดยการเรียนควบคู่การทำงาน จะเป็นช่องทางหนึ่งที่เสริมสร้างศักยภาพของประสบการณ์ และเกิดความเข้าใจถึงความจำเป็นทางเศรษฐกิจและการพัฒนาชุมชนของตัวเอง และภายใต้โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนของกองทัพ ที่มีคณะกรรมการพัฒนาระบบการต่อสู้เบ็ดเสร็จ (สง.คพส.) ได้ผลักดันให้เยาวชนที่สำเร็จ ปวส. ทางเกษตรกรรมจากภูมิลำเนาที่เขาอยู่ร่วมกัน เช่น จากเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ และเขาคิน

* แผนกวิชาพัฒนาสังคม ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

จังหวัดชัยภูมิ ประมาณ ๓๘ คน เดินทางไปฝึกงานในโมซาฟ ในประเทศอิสราเอล เป็นเวลา ๑ ปี โดยที่การทำงานนั้นมีเงินค่าตอบแทนตามกำลังความสามารถของการทำงาน ทาง สง.คพส. ได้เป็นผู้จ่ายเงินจากธนาคารพาณิชย์เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายและค่าเครื่องบิน ให้กับกลุ่มเยาวชนไทยเหล่านี้ก่อน และเมื่อเขาทำงานได้ดีก็จะผ่อนชำระธนาคารในเวลาต่อมา

ผู้เขียนได้ฟังแนวคิดของพลเอกพิจิตร กุลละวณิชย์ ในการพบปะกับนายทหารที่ไปเรียนวิชาพัฒนาชุมชนที่สถาบัน “รีโอไวท” ว่า แนวทางที่จะสร้างความมั่นคงตามชายแดนไทยนั้นจะต้องให้คนในชุมชนนั้นสร้างศักยภาพและความมั่นคงในตัวชุมชนเขาเอง การตั้งกลุ่มเกษตรกรตามบริเวณชายแดนดังกล่าว ควรเป็นลักษณะเรียกว่า “เป็นชุมชนชนบทแบบผสมผสาน” กล่าวคือน่าจะวางนโยบายไว้เป็น ๓ ระยะ คือ ๑๐ ปีแรก เรียกว่า เป็นชุมชนเกษตรนั้นหมายถึงให้สมาชิกของทุกคนเริ่มมีความเข้าใจและใส่ใจในเรื่องการเกษตรประเทศอิสราเอลนั้น สภาพพื้นที่ไม่ได้เอื้ออำนวยในด้านการเกษตรเหมือนอย่างประเทศไทย เพราะพื้นที่ส่วนหนึ่งเป็นทะเลทราย แต่ชาวอิสราเอลก็สามารถเอาชนะธรรมชาติและเป็นประเทศที่มีเทคโนโลยีในทางการเกษตรสูงประเทศหนึ่ง ผลผลิตไม่เฉพาะแต่ใช้ในการบริโภคในประเทศเท่านั้น แต่ยังมีจัดส่งจำหน่ายในระบบหีบห่อไปยังยุโรปและอเมริกาอีกด้วย ส่วนหนึ่งได้แก่อุตสาหกรรมที่ส่งเสริมการเกษตรอย่างแท้จริงในคิบุตและโมซาฟในอิสราเอล ใน ๑๐ ปีที่ ๒ เป็นการสร้างชุมชนในลักษณะที่เรียกว่า อุตสาหกรรมขนาดย่อย กล่าวคือผลิตผลทางการเกษตรสามารถแปรรูป เป็นอุตสาหกรรมขนาดย่อย เช่น มีโรงจักร

มีโรงสี โรงงานแปรรูปพืชผลทางเกษตรเพื่อเป็นสินค้าส่งออก และใน ๑๐ ปีที่ ๓ ต้องสร้างชุมชนให้เป็นที่อยู่อาศัยที่เรียกว่า ชุมชนการค้าและบริการ ซึ่งคล้าย ๆ กับสังคมเมืองทั่วไป คนจะรู้จักการทำมาหากิน และนำไปสู่การทำมาค้าขายอันจะมีรายได้นำมาสู่ตนเองและครอบครัว คนจะไม่หนีจากชนบทเข้าสู่เมืองและจะสร้างความเป็นปึกแผ่นของชนบทให้มั่นคงยิ่งขึ้น

แนวทางที่จะสร้างความผืนดังกล่าวให้เป็นความจริงขึ้นมาได้ ก็คือต้องสร้างอุดมการณ์ให้แก่เยาวชนไทยเช่น การไปฝึกงานในโมซาฟที่อิสราเอล เพราะถ้าจะกล่าวถึงโมซาฟแล้ว เป็นสถาบันแห่งชีวิตที่สอนให้คนรู้จักทำงานในลักษณะของการร่วมมือกัน บนรากฐานแห่งความเท่าเทียมกันและความยุติธรรมทางสังคม โมซาฟอาจแตกต่างจากคิบุตในแง่ที่ที่ดินสำหรับการทำการเกษตรนั้นไม่ได้เป็นของชุมชนทีเดียว แต่เป็นของแต่ละบุคคลตามเอกสิทธิ์ที่พึงมี แต่สมาชิกของโมซาฟจะเป็นเจ้าของสหกรณ์ร่วมกัน กล่าวคือ นำที่ดินมาทำการเกษตรร่วมกัน ใช้เครื่องจักรร่วมกัน ทำการขายร่วมกัน ต่อรองราคาาร่วมกัน แบ่งผลกำไรกันตามสัดส่วนของผลผลิตร่วมกัน หรือจะพูดให้ชัดเจนว่า เป็นการกำหนดชะตาชีวิตร่วมกัน ซึ่งวิธีการดังกล่าวนี้ นักวิจัยชาวอิสราเอลต่างลงความเห็นว่า เป็นการพัฒนาการทางสปีริตและสร้างอาชีพวิธีหนึ่งที่ก้าวหน้าและมีผลตอบแทนให้แก่สมาชิกสูงมาก ซึ่งในปัจจุบันประเทศอิสราเอลมีโมเซฟ ประมาณ ๕๕๐ แห่งทั่วประเทศ

ชีวิตในโมซาฟทุกคนจะมีความขยันขันแข็งตามกติกาของการเป็นอยู่ เช่น ชั่วโมงของการทำงาน ความรับผิดชอบงาน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การได้รับการดูแลเมื่อยามเจ็บป่วยเท่า

เทียมกัน เป็นต้น ปรัชญาขั้นพื้นฐานเหล่านี้เป็นการปฏิบัติจริงในด้านการพัฒนาชุมชน ไม่ใช่การเรียนรู้จากหนังสือเท่านั้น

ต่อคำถามที่ถามต่อเยาวชนไทยที่มาอยู่ในโมซาฟ “ทีโมริม” หลายคนมีความตื่นเต้นที่จะตอบคำถาม เพราะมีทั้งสนุก ทำทายและความทรหดปะปนกันไป บางคนบอกว่า “ผมมีเงินจะส่งกลับไปใช้หนี้ได้แล้ว” บางคนบอกว่า “เงินที่เหลือจากการปลดปล่อยหนี้สินจากธนาคาร ส่วนหนึ่งนำที่พวกเราจะได้นำไปรวบรวมกันและสร้างหมู่บ้านชายแดนของเราด้วยกัน เพราะที่นี้สอนให้เราีอุดมการณ์ร่วมกัน เรารักกันครับ”

สิ่งที่นับว่าเป็นประโยชน์ต่อเยาวชนไทยเหล่านั้น ก็คืออุดมการณ์ของโมซาฟที่หล่อหลอมจิตใจให้คนรู้จักการทำงานร่วมกัน แบ่งปันความสุขทุกข์ร่วมกัน รักงานเกษตรอันเป็นงานพื้นฐานอาชีพร่วมกัน ผมเห็นผู้หลักผู้ใหญ่ในประเทศหลายคน บ่นพร่ำแต่เรื่องของความเป็น “นิคส์” แต่ไม่มีใครสนใจเรื่องคุณภาพและอุดมการณ์ของประชากร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างชาติ ในฐานะที่ผู้เขียนได้มีโอกาสไปพบด้วยความเป็นจริงในเหตุการณ์ต่าง ๆ มีความชื่นชมต่อแนวคิดของท่านพลเอกพิจิตร กุลละวณิชย์ และหวังว่าเยาวชนเหล่านี้ เมื่อกลับมาแล้วก็จะเป็กำลังสำคัญในการสร้างความแข็งแกร่งแก่หมู่บ้านชายแดน ทั้งในด้านเศรษฐกิจและการป้องกันชายแดน และคาดว่าสักวันหนึ่ง หมู่บ้านเหล่านี้ก็คืออุตสาหกรรมโมซาฟแบบไทยไทยของเรานั่นเอง ที่ทำโดยคนไทย เพื่อชุมชนไทย และความมั่นคงของประเทศไทย

ป๋อเล้ง ๒๐๐๖